

روزنامه صبح غرب کشور

صاحب امتیاز: مسعود جوادندل | مدیرمسئول: سید حسن قشمی | سردیر: زهره پورویابی | چاپ: پیام رسانه |نشانی تحریریه: همدان، خیابان پاستور، کوچه شهید عزیزان، پلاک ۵۹

تلفن دفتر مرکزی: ۳۲۳۰ - ۱۰۸۱ | امور مشترکین: ۹۱۸۳۱۶۸۵۷۴

صاحب امتیاز روزنامه: ۹۱۸۸۱۳۱۵۴۱ | آگهی‌ها: ۲۸۲۵۴۰۰ - ۰۸۱

پيامک: ۳۰۰۰۸۱۸۲۰ | ارتباط با تحریریه: ۲۸۲۷۳۹۳ - ۰۸۱ | دوزما: ۲۸۲۸۱۸۴۹ - ۰۸۱

| گستره توزیع: استان‌های ایلام - کرمانشاه - کردستان - مرکزی - همدان |

امام علی علیه‌السلام فرمودند: دانش، میراثی است گرانبهای و آداب، زیورهایی نو به نو و اندیشه، آینه‌ای صافی است.

www.sepehrgharb.ir Email: sepehrgharb.news@gmail.com sepehrgharb_live

چالش‌ها و فرصت‌های هنر خوشنویسی در همدان؛ از تاریخ غنی تا آینده دیجیتال

سپهرغرب، گروه فرهنگی – سمیرا گمار: در گفت‌وگویی با رئیس انجمن خوشنویسان همدان، چالش‌ها و فرصت‌های هنر خوشنویسی در همدان، از تاریخ غنی تا آینده دیجیتال، بررسی شد.

خوشنویسی، این هنر کهن و ارزشمند اسلامی، در همدان جایگاهی خاص دارد. با پیشینه‌ای غنی و اساتید بزرگ، این هنر در طول سال‌ها نه‌تنها در ایران، بلکه در جهان شناخته شده است. بااین‌حال خوشنویسی همدان با چالش‌های جدیدی روبه‌رو است که نیاز به توجه ویژه دارد. خوشنویسی هنری است که از دیرباز در فرهنگ ایرانی– اسلامی جایگاهی والا داشته و نه‌تنها به عنوان ابزاری برای زیبایی‌بخشی به نوشتار، بلکه به‌عنوان یک جلوه عمیق از ذوق، خلاقیت و معنویت شناخته شده است. این هنر در طول قرون متمادی در میان اقوام مختلف ایرانی رواج داشته و در کنار معماری، تذهیب و نگارگری، نقشی مهم در هویت بصری و فرهنگی ایران ایفا کرده است.

در میان شهرهای ایران، همدان به‌عنوان یکی از مراکز کهن تمدن، سهم بسزایی در گسترش هنر خوشنویسی داشته است. این دیار که روزگاری پایتخت مادها و یکی از مهم‌ترین مراکز علمی و فرهنگی دوران اسلامی بوده، در دل خود خوشنویسان بزرگی را پرورانده است. استادانی که آثارشان هنوز زینت‌بخش مساجد، کتابخانه‌ها و نسخه‌های خطی ارزشمند است. تاریخ خوشنویسی در همدان، روایتگر سبک‌ها، تحولات و میراثی گران‌بها بوده که از نسل‌های گذشته به امروز منتقل شده است.

قرآن کریم نیز که مهم‌ترین متن دینی مسلمانان محسوب می‌شود، همواره الهام‌بخش خوشنویسان بوده و زیبایی کلمات الهی در قالب خطوطی همچون ثلث، نسخ، محقق و نستعلیق تجلی یافته است. خوشنویسی قرآن نه‌تنها جلوه‌ای از زیبایی بصری است، بلکه در دل خود نوعی مراقبه و اتصال روحانی را برای خوشنویس به همراه دارد.

برای آشنایی بیشتر با جایگاه خوشنویسی در همدان و بررسی تأثیر این هنر در حوزه قرآنی، گفت‌وگویی داشتیم با استاد خسرو نجومی، از اساتید برجسته خوشنویسی و رئیس انجمن خوشنویسان همدان. در این مصاحبه استاد نجومی از تجربیات خود، پیشینه خوشنویسی در همدان، پیوند این هنر با قرآن کریم و چالش‌های پیش روی خوشنویسان در دنیای مدرن سخن می‌گوید و نگاهی دقیق‌تر به تاریخچه، چالش‌ها و آینده خوشنویسی در این استان می‌اندازیم و بررسی می‌کنیم که چگونه این هنر می‌تواند با فناوری روز همگام شود.

آقای نجومی، لطفاً از خودتان بگویید و اینکه چگونه وارد دنیای خوشنویسی شدید؟

من خسرو نجومی هستم، متولد ۱۳۶۱ در همدان، فعالیت در عرصه خوشنویسی را از سال ۱۳۷۳ آغاز کردم، اما پس از وقعه‌ای چندساله، از سال ۱۳۸۲ دوباره به‌صورت مستمر به این هنر پرداختم. در سال ۱۳۸۴ موفق به دریافت مدرک ممتاز از انجمن خوشنویسان ایران شدم و از سال ۱۳۸۵ نیز تدریس را آغاز کردم. در سال ۱۳۹۴ به عضویت شورای انجمن درآمدم و از سال ۱۳۹۸ تاکنون، افتخار ریاست انجمن خوشنویسان همدان را دارم.

رشته تحصیلی من مدیریت استراتژیک در مقطع کارشناسی ارشد بوده، اما ورود به عرصه خوشنویسی با تشویق معلم هنر دوران راهنمایی، آقای حیدری رقم خورد. ایشان مرا به شرکت در کلاس‌های انجمن خوشنویسان ترغیب کردند؛ از همان ابتدا از آموزش‌های مرحوم استاد بدالله آذربیرا بهره بردم.

در ادامه نزد آقای بختیاری خط نستعلیق و پیش استاد سمدی خط شکسته تعلیم دیدم؛ از سال ۱۳۹۸ تاکنون نیز افتخار شاگردی استاد محمد حیدری را دارم که یکی از تأثیرگذارترین خوشنویسان معاصر در خط شکسته هستند.

هنر خوشنویسی در همدان چه جایگاهی داشته و چه تفاوت‌هایی با دیگر مناطق ایران دارد؟

همدان از دیرباز مهد فرهنگ و هنر بوده و در طول تاریخ خوشنویسان بزرگی را در خود پرورش داده است. در یک دهه اخیر رشد قابل توجهی در زمینه خوشنویسی در این شهر داشته‌ایم؛ خوشنویسان همدانی به‌ویژه در دهه ۶۰ و ۷۰، تحت تأثیر سبک و شیوه استاد فرادی بودند، اما نسل جدید با رویکردهای متفاوت‌تری وارد این عرصه شده و موفق به کسب جوایز متعدد ملی و بین‌المللی شده‌اند. یکی از چهره‌های برجسته خوشنویسی همدان مرحوم استاد حسن دانشفر بودند که علاوه‌بر خوشنویسی، در حوزه پژوهش هنر، ادبیات و موسیقی نیز چهره‌ای شناخته‌شده به‌شمار می‌رفتند. مرحوم استاد جواد رحیمیان، از بنیان‌گذاران انجمن خوشنویسان همدان در دهه ۶۰ بود، مرحوم استاد مرتضی شعبانی که چهار مرتبه قرآن کریم را با خطوط مختلف کتابت کرده و از سرآمدان این هنر در همدان بود، استاد علیرضا مددی که در سال ۱۳۷۵ موفق به کسب رتبه اول خوشنویسی جهان اسلام در بخش کتابت شد و استاد حسین رنجبران که علاوه‌بر کتابت قرآن مجموعه‌های فاخر دیگری از ایشان به یادگار مانده است نیز برخی دیگر از مفاخر ما هستند.

استاد سیدعلی سجادی هم از خوشنویسان برجسته معاصر است که آثار متعددی ازجمله کتابت شاهنامه، مثنوی معنوی، بوستان و گلستان سعدی و رباعیات خیام و غیره را در کارنامه دارد. به استاد احمد تیموری که در زمینه آموزش و ترویج خوشنویسی خدمات ارزنده‌ای ارائه کرده‌اند و استاد سیدعطاالله سمدی نیز که از دهه ۷۰ نقش مهمی در احیای خط شکسته در همدان داشته است هم می‌توان اشاره کرد.

چرا خوشنویسی در هنر اسلامی و قرآنی جایگاه ویژه‌ای دارد؟

خط و زبان، همواره ابزارهای مهمی برای انتقال فرهنگ بوده‌اند. اما آنچه در طول تاریخ ماندگار شده، آثاری است که با خط خوش کتابت شده‌اند. خوشنویسی در فرهنگ اسلامی جایگاهی ویژه دارد، چراکه از همان ابتدا، زیباترین شکل کتابت

قرآن کریم به‌وسیله این هنر انجام شده است.

کدام خطوط در کتابت قرآن کاربرد بیشتری دارند؟

درحال حاضر خطوط نسخ و ثلث بیشترین کاربرد را در کتابت متون قرآنی دارند. خط نسخ برای نوشتن متن قرآن و ادعیه استفاده می‌شود، درحالی که خط ثلث بیشتر در کتیبه‌نگاری و تزئینات مساجد و سایر اماکن مذهبی به‌کار می‌رود.

آیا شما تجربه کتابت قرآن داشته‌اید؟

بله، اما بیشتر در حد نگارش سوره‌های کوچک و آیات قرآنی به‌صورت آثار نمایشگاهی. از آنجایی که تخصص من در خط نستعلیق و شکسته است، در کتابت نسخ و ثلث فعالیت گسترده‌ای نداشته‌ام.

با توجه به پیشرفت فناوری، آینده هنر خوشنویسی را چگونه می‌بینید؟

پیشرفت فناوری، جنبه کاربردی خوشنویسی را کاهش داده و بیشتر جنبه هنری آن را حفظ کرده است. امروزه برای بقای این هنر، نیاز به حمایت نهادهای فرهنگی و دولتی داریم تا بتوانیم آن را به نسل‌های آینده منتقل کنیم.

چه اقداماتی برای ترویج خوشنویسی انجام داده‌اید؟

برای معرفی این هنر تلاش کرده‌ایم خوشنویسی را در فضای شهری به نمایش بگذاریم، برای مثال در محرم سال گذشته آثار خوشنویسان با موضوع عاشورا در پیاده‌راه بوعلی نصب شد و در هفته خوشنویسی آثار اساتید خوشنویس در سطح شهر به‌صورت بنر نمایش داده شد.

و چالش‌های اصلی خوشنویسان امروز چیست؟

دو چالش اصلی داریم؛ نخست حفظ خوشنویسان باتجربه که سال‌ها در این عرصه فعالیت داشته‌اند و دیگری جذب استعدادهای جدید که به‌دلیل کاهش کاربرد خوشنویسی، انگیزه ورود به این هنر را کمتر دارند. برای حمایت از خوشنویسان، پیشنهاد می‌کنم نهادهای دولتی خرید آثار هنری را در برنامه خود

گفته است:

چند گویی که چو ایام بهار آید

گل بیاراید و بادام به‌بار آید؟

این چنین بیهده‌ها نیز مگو یا من

که مرا از سخن بیهده عار آید

شست‌بار آمده نوروز، مرا مهمان

جز همان نیست اگر ششصد بار آید!

بنی‌هاشمی با تأکید بر اینکه مولوی به بهار

توجه ویژه داشته است، افزود: اگرچه مولانا هم مانند ناصرخسرو معناگرا است، اما اندیشه‌اش سراسر مملو از شادی است و طبیعت را اتفاقاً بهترین زبان برای بیان پدیده‌های ابدی و ازلی می‌داند؛ به‌عنوان مثال می‌توان به این شعر از مولوی اشاره کرد که نماد همنشینی معناگرایی و شادی است:

مستی و عاشقی و جوانی و جنس این

آمد بهار خرم و گشتند همنشین

صورت نداشتند، مصور شدند خوش

یعنی مخیلات مصورشده بین

- یک‌شنبه ۲۶ اسفند ۱۴۰۳**
- سال هفدهم - شماره ۳۰۸۸**

مرا اسکن کنید

است.

www.sepehrgharb.ir

Email: sepehrgharb.news@gmail.com

sepehrgharb_live

نماینده‌گی‌های سپهرغرب در استان‌ها

محمدسعید کناریوند (ایلام): ۹۴۷۸ ۹۲۵ ۰۹۱۲

فرزاد منتی (کرمانشاه): ۲۷۷۹ ۱۳۰ ۰۹۱۸

شیرین مرادی (کردستان): ۶۹۸۴ ۸۷۷ ۰۹۱۸

مینا یاحقی (مرکزی): ۴۹۰۹ ۱۷۹ ۰۹۹۰

بهار در اندیشه مولانا

شادی در بهاربه‌های مولوی، ریشه‌ای تاریخی دارد

استاد زبان‌های باستانی و رئیس انجمن ایران‌شناسی نیز با اشاره به عنصر شادی در بهاربه‌های مولوی، گفت: این شادی در فرهنگ و تاریخ ایران ریشه دارد؛ چنانکه در کتیبه‌های هخامنشیان نیز می‌خوانیم که پس از ستایش اهورامزدا، از شادی به‌عنوان یکی از موهبت‌های او به انسان یاد می‌شود.

محمود جعفری دهقی یادآور شد: سر ویلیام جونز ادیب قرن هجدهم، نخستین کسی بود که ابیاتی از مولوی را به زبان انگلیسی ترجمه کرد و پس از او، افرادی مانند کولمن بارکس، فرانک لوییِس و دیگران این کار را به‌صورت کامل‌تر انجام دادند.

یک استاد ادبیات و عضو هیئت علمی دانشگاه نیز در این نشست شعر مولانا را ترکیب معنا با صوت و تصویر دانست.

مهدی محبتی درباره نقش اصوات در شعر

مولوی گفت: مولوی از آهنگ شعر، برای ایجاد حرکت استفاده می‌کند و نقش آواها در شعر او آن‌قدر برجسته است که گاه بر معنا هم تقدم می‌یابد؛ به همین دلیل شعرهایی مانند («یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا») را در غزلیات مولوی فراوان می‌بینیم.

این استاد دانشگاه تأکید کرد: اهمیت تصویرسازی‌های مولوی نیز در آن است که اصولاً بوده است، اما مولوی به این بُعد از هنر شاعری، توجه فراوان دارد.

سهیلا صلاحی‌مقدم، عضو هیئت علمی دانشگاه نیز پژوهشی مقایسه‌ای میان شعرهای مولوی و سروده‌های ویلیام بلیک، شاعر انگلیسی قرن هجدهم ارائه کرد.

بیست‌ونهمین نشست ادبی انجمن ایران‌شناسی با عنوان بهار در اندیشه مولانا، با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری کتاب‌آرایی ایرانی، عصر جمعه در تهران برگزار شد.

سپهرغرب، گروه فرهنگی؛ مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان همدان گفت: آسمان ادبیات و مفاخر علمی و ادبی کشور ما غنی، پُرستاره و درخشان است که این موضوع از توانمندی‌ها و پیشینه غنی فرهنگی و تمدنی ایران نشأت می‌گیرد.

سیدمحمدرضا جوادی روز شنبه در همایش بزرگداشت حکیم نظامی گنجوی و تجلیل از برگزیدگان نهمین دوره «جایزه فیروزه» ابراز کرد:

آسمان ادبیات و مفاخر علمی و ادبی کشور ما

غنی، پُرستاره و درخشان است که این موضوع از توانمندی‌ها و پیشینه غنی فرهنگی و تمدنی ایران نشأت می‌گیرد؛ بنابراین باید در معرفی هرچه بیشتر مفاخر ادبی سرزمین خود ازجمله شاعر بزرگ نظامی به مردم به‌ویژه نسل جدید، به‌طور جدی بکوشیم.

وی با بیان اینکه حکیمانی چون نظامی گنجوی شعاری فارسی‌زبان هستند که اصلی‌ترین و مهم‌ترین ادله و مستند ایرانی بودن این بزرگان است، گفت: هر از چند گاهی کشورهایی که به

دنیال فرهنگ‌سازی هستند، می‌خواهند شاعران ما را از مصادره کنند، درحالی که ایران قدیم بسیار وسیع‌تر از محدوده جغرافیایی امروز بوده و در پیشینه فرهنگ کشور ما شرایطی وجود داشته که چنین بزرگانی رشد یافتند. جوادی همچنین با تأکید بر اینکه ادیبانی چون نظامی در ایران رشد پیدا کرده‌اند و ما باید به معرفی آن‌ها و اثبات این موضوع بپردازیم، افزود: در این راستا چندسالی است که برگزاری سلسله‌همایش‌های نظامی گنجوی در نقاط

در ادامه این مراسم از شاعران «لیلا عبوری»، «بهجت فروزان‌فر»، «محسن موری»، «میرهاشم میری»، «حسن خلیلی» و «محمد کلافچی» تجلیل شد.

در این مراسم همچنین از مرضیه فرهادی؛ برگزیده کشوری جایزه فیروزه و مهدی وصالی منزه، فاطمه اسکاف، آتنا بیگلری و سمیه بخشیان برگزیدگان استانی جایزه فیروزه تقدیر به عمل آمد.

شاعران ایرانی را بدهیم، افزود: نظامی داستان‌سرای بی‌نظیری بوده و بزرگ‌ترین استعاره‌پرداز فارسی است و باید در معرفی بیشتر وی بکوشیم.

وی اذعان کرد: یک بررسی که تنها روی اثر «خسرو شیرین نظامی» داشتیم، بیش از ۱۶۷ اثر برگرفته از نظامی با نام‌های مختلف از شاعران فارسی‌گوی ایران، عثمانی و هند و نیز شبه‌قاره

پیدا کردم.